
گفتگومندی در ادبیات و هنر

مجموعه مقالات

به کوشش دکتر بهمن نامور مطلق، خانم منیژه کنگرانی

انتشارات سخن

سرشناسه	: نامور مطلق، بهمن، ۱۳۴۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: گفتگو مندی در ادبیات و هنر: مجموعه مقالات / به کوشش بهمن نامور مطلق، منیر کنگرانی
مشخصات نشر	: تهران: سخن، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۵۰۴ ص
فروست	: مجموعه مقالات «نقدهای ادبی - هنری»؛ ۲/ زیر نظر بهمن نامور مطلق
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۲-۵۱۴-۰۰
وضعیت فهرست نویسی	: فیا
موضوع	: گفتگو در ادبیات - مقاله ها و خطابه ها
موضوع	: نقد ادبی - مقاله ها و خطابه ها
موضوع	: نقد هنری - مقاله ها و خطابه ها
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ن ۵۳ / گ ۷۲ PIR
رده بندی دیویی	: ۸۵۱ / ۰۰۸۲۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۵۰۰۴۳۴

انتشارات سخن
خیابان انقلاب، خیابان دانشگاه،
خیابان وحید نظری، شماره ۴۸
فکس: ۶۶۴۶۲۸۷۵
www.sokhanpub.com
E.mail: info@sokhanpub.com

گفتگو مندی در ادبیات و هنر

مجموعه مقالات

نقدهای ادبی - هنری

به کوشش: دکتر بهمن نامور مطلق، خانم میژه کنگرانی

چاپ اول: ۱۳۹۰

لینوگرافی: صدق

چاپ: گلرنگ یکتا

تیراژ: ۲۲۰۰ نسخه

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۲-۵۴۴-۰ ۹۷۸-۹۶۴-۳۷۲-۵۴۴-۰ ISBN: 978-964-372-544-0

مرکز بخش: تهران، خیابان انقلاب، مقابل دانشگاه، شماره ۱۲۲۴

تلفن ۶۶۴۶۰۶۶۷

فهرست

عنوان	صفحه
مقدمه.....	۷
فصل اول: درآمدی بر گفتگومندی.....	۹
چندصدایی باختمی و پساباختی (تکوین و گسترش چندصدایی با تأکید بر هنر و ادبیات) / بهمن نامور مطلق.....	۱۱
خوانش پلی فونیک، خوانش کونترپوان و خوانش زایشی / اساز / امیرعلی نجمیان.....	۳۳
فصل دوم: گفتگومندی در ادبیات.....	۴۹
منظن مکالمه و داستان ایرانی / حسن میرعابدینی.....	۵۱
چندصدایی یا تک صدایی در ادبیات داستانی ایرانیان در سالهای پس از انقلاب اسلامی / محمدرضا گودرزی.....	۶۵
چندصدایی در رمان زنان ایران (از سووشون تا بازی آخر بانو) / مریم حسینی.....	۷۹
دیدگاه جامع در کتاب شاهسورگویی ندارد (موضوع چندصدایی در اثر زیونو) / فرزانه کریمیان.....	۱۰۱
گفتگومندی و چندصدایی در شعر حافظ / سیلا صلاحی مقدم.....	۱۱۹
نشانه هایی از چندصدایی و منطق گفتگو در شعر قیصر امین پور / اسماعیل امینی.....	۱۴۱
طین چندصدایی و بیش زیبایی شناسی داستانیوفیکی در رمان نو / بابک معین.....	۱۵۹
فصل سوم: گفتگومندی در معماری.....	۱۷۳
چندصدایی و ضرورت مشارکت مردم در فرایند طراحی و ساخت محیط زیست / غلامرضا اسلامی.....	۱۷۵
چندصدایی در اثر معماری، تجلی مفهوم مشارکت در معماری کشورهای در حال توسعه / محمدرضا مهدوی نژاد و حامد کامل نیا.....	۱۹۵
چندصدایی در فرایند طراحی معماری (مقایسه دو دیدگاه عملکردگرا و رفتارگرا در فرایند طراحی معماری معاصر) / آزاده شاهچراغی.....	۲۱۳
معماری افقی، معماری چندصدایی / ایمان رئیس.....	۲۲۹
مظاهر طبیعت، آواهای گمشده خانه ایرانی / غزال کرامتی.....	۲۵۹
فصل چهارم: گفتگومندی در هنرهای تجسمی.....	۲۹۳
از چندصدایی تا ناهمگونی در نقاشی معاصر / بهنام کاسرانی.....	۲۹۵
بررسی عناصر چندوجهی در سبک کوبیسم (ارتباط آن با چندصدایی در موسیقی) / جلال الدین سلطان کاشفی.....	۳۰۷
چندصدایی و نقابلهای دوتایی در متن تصویری- نوشتاری (نکته و عرصه جدید در تشریح شکوفه) / مریم لاری.....	۳۳۱
فصل پنجم: گفتگومندی در سینما و نمایش.....	۳۵۹
چندصدایی فرهنگی در فیلم بروای کرجک با تکیه بر نشانه، مضمون و موسیقی / حسن بلخاری.....	۳۶۱
چندصدایی در فیلم بابل / طیه بیوت زواره.....	۳۷۵
خوانش چندصدایی اتمیشن HOODWINKED / سجاد باغبان ماهر.....	۳۹۱
سوگچامه حساسی دویت شون (داودخان) / اردشیر صالح پور.....	۴۰۷
امر کارناوالی و تاریخ خنده در ادبیات و نمایشنامه / احسان مقدسی.....	۴۳۵

مقدمه

گفتگومندی از موضوعات مهم در عرصه نقد ادبی و هنری محسوب می‌شود که توسط میخائیل باختین در نیمه قرن بیستم ارائه شد. وی بر تمایز علوم انسانی از علوم طبیعی تأکید فراوان داشت و میان سوره و ابژه که موضوعات این دو دسته از علوم بودند نیز تفاوت‌های اساسی قائل بود. باختین برای انسان قائل به ویژگی گفتگومندی بود و ویژگی‌ای که غیر انسان از آن بهره نبرده است. گفتگومندی باختینی در مجموعه‌ای مفاهیم کامل می‌شود که مهمترین آنها چندصدایی، آمیختگی و زمان-مکان است. از نظر باختین ادبیات غرب در اواخر قرن نوزدهم دگرگونی‌های عمیقی را تجربه کرد که بیش از همه گونه‌ها «رمان» به ویژه رمانهای داستانی و فکری آن‌ها را بازتابانده‌اند. باختین هم به عناصر درون متنی توجه دارد و هم به خصوص به رابطه‌ای که این عناصر با برون متن خود برقرار می‌کنند. به بیان دیگر، گفتگومندی و آمیختگی درون و برون متنی می‌تواند شرایط لازم برای چندصدایی را فراهم کند.

گفتگومندی و دیگر عناصر نظام نظری و نقدی توسط بسیاری از محققان در حوزه‌های گوناگون علمی و فرهنگی توسعه و گسترش یافت. چنانکه امروز آثار بی‌شماری به طور مستقیم یا غیرمستقیم و یا به طور انحصاری یا بخشی به این موضوع اختصاص یافته‌اند. این آثار در رشته‌های گوناگونی همچون ادبیات، هنر، فلسفه، علوم اجتماعی، علوم سیاسی، مطالعات فرهنگی مطرح شدند و محققان زیادی در این رشته‌ها به توسعه مباحث چندصدایی پرداختند. برخلاف برخی رشته‌ها به ویژه ادبیات، موضوع گفتگومندی با

وجود اهمیت و قابلیت‌های فراوان چنانکه باید در حوزه هنر رشد نکرد. متأسفانه چنین موضوع مهمی هیچ‌گاه به طور جدی در محافل هنری کشورمان چنانکه باید مطرح نشده است و مجموعه فعالیت‌های علمی در این حوزه به تألیف تعدادی اندکی کتاب، مقاله و ترجمه محدود می‌شود. مناسب است دانشجویان و هنرپژوهان از این نظریه که بخشی مهم از تجربیات بشری است آشنا شوند. آشنایی با این نظریه ها علاوه بر بهره گیری از آنها در مطالعات ادبی و هنری امکان نقد و گذار از آنها را نیز فراهم می آورد.

نوشتار حاضر شامل مجموعه ای از مقالات مرتبط با موضوع یاد شده است که توسط تعدادی از محققان رشته های گوناگون به رشته تحریر در آمده است. در پایان از همه این اندیشمندان و کلیه کسانی که از این فعالیت حمایت کرده اند سپاسگزاری می شود.

بهمن نامور مطلق

منیژه کنگرانی